

22.1.2010

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

MMM:n lausuntopyyntö 18.12.2009, MMM049:00/2008

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä sekä maa- ja metsätalousministeriön asetukseksi metsänkäyttö- ja perustamisilmoituksesta

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Yleisenä palautteena asetusluonnoksesta Tapio toteaa, että asetuksella ollaan osin tiukentamassa metsälain nykyistä vaatimustasoa. Esitettyjä tiukennuksia ei ole kuitenkaan valmisteltu huolellisesti, vaan niihin liittyy puutteita. Samaan aikaan ollaan käynnistämässä metsälain laajaa muutosta, jossa metsänhoidon tavoitteita tarkastellaan perusteellisesti. Myös energia- ja ilmastopolitiikka aiheuttanee lähitulevaisuudessa muutoksia metsänhoitoon. MMM:n esittämät asetuksen muutokset eivät ole linjassa metsänhoidon edellä mainittujen muutostarpeiden kanssa. Tapion käsityksen mukaan tässä asetusmuutoksessa pitäisi pysyä pelkästään lakimuutoksen edellyttämässä perustuslaki ym. muutoksissa, eikä muuttaa metsälain vaatimustasoa.

1) Luonnos valtioneuvoston asetukseksi metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä

1 § Määritelmät

Luonnoksessa esitetään muutettavaksi käytettävää aluejakoa siten, että alueita olisi kaksi; Etelä- ja Pohjois-Suomi. Aluerajana olisi Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskusten eteläraja. Samaan aikaan kuitenkin on vireillä organisaatiomuutos, jossa pääehdotuksena on siirtyminen yhteen metsäkeskukseen, jonka jälkeen esitettyä rajaa ei olisi olemassa tai se mahdollisesti muuttuisi alueyksiköiden väliseksi rajaksi.

Aluerajojen muuttaminen aiheuttaa metsäalan organisaatioille lisää työtä ja kustannuksia. Aluerajojen muutos sopisi metsälain kokonaisuutoksen yhteyteen.

Esitetyssä rajassa on lisäksi ongelmana se, että raja ei kulje luontaisten metsänkasvuolosuhteiden suuntaisesti. Samanlaisissa olosuhteissa; Pohjois-Pohjanmaan metsäkeskuksen lounaisosassa ja toisaalta Keski-Suomen, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan metsäkeskusten pohjoisosissa olisi erilaiset vaatimukset harvennushakkuissa ja metsänuudistamisessa. Metsälain vaatimukset metsänomistajia kohtaan eivät olisi tasapuoliset.

Tapio esittää, että v. 2006 asetuksen aluemäärittelyjä ei muuteta.

22.1.2010

4 § Kasvamaan jätettävä puusto

Tapio ei pidä tarpeellisena muuttaa nykyisiä voimassa olevia kasvatushakkuun jälkeisiä puustovaatimuksia eikä myöskään 8 §:n mukaisia puuston uudistamista koskevia järeys- ja ikävaatimuksia. Ne on vasta (1.8.2006) tarkistettu ja ne ovat loogiset suhteessa voimassa oleviin metsänhoitosuosituksiin. Vaatimusten säilyttämistä nykyisellään puoltaa myös käynnistymässä oleva metsälain kokonaisuudistus, joka tuonee merkittäviä muutoksia vaatimuksiin.

Tapion v. 2006 metsänhoitosuositusten yhteydessä Tapio esitti MMM:lle MMM:n päätöksen metsälain soveltamisesta muuttamista vastaamaan tutkimus- ja keskusteluprosessin seurauksena syntyneitä harvennushakkuun ja uudistuskypsyiden järeys- ja ikäsuosituksia. MMM hyväksyi asetuksen muutokset Tapion esityksen mukaisesti, pyydettyään niistä myös Metsäntutkimuslaitoksen lausunnon. Kasvatushakkuun jälkeiset puustovaatimukset ja uudistuskypsyiden vaatimukset säilytettiin v. 2006 tarkistuksen yhteydessä muun muassa siitä teknisestä syystä, että lakitasolla olevaa vaatimusta ei voida poistaa MMM:n asetuksen muutoksella. Vaatimukset voitiin kuitenkin tuolloin päivittää niin, että ne eivät olleet ristiriidassa tutkimustulosten ja metsänhoitosuositusten kanssa.

Tapio esittää, että kasvatushakkuun jälkeisiä puustovaatimuksia ei muutettaisi.

Asetusluonnoksen 4 §:ssä säädetään kasvatushakkuun jälkeisen puuston vähimmäismääristä. Metsätalouden vakiintuneessa käsitteistössä kasvatushakkuihin luetaan kuuluviksi harvennushakkuut ja ylispuuhakkuut. Pykälän 4 ja liitetaulukon puustovaatimuksia on sovellettu tähän asti käytännössä vain harvennushakkuihin – ei ylispuuhakkuihin. Tämä tekninen määrittelyvirhe tulisi tässä yhteydessä korjata. Luonnoksen perusteella ylispuuhakkuun jälkeen asetuksessa olisi ylispuuhakkuun jälkeiselle tilalle kaksi tasoltaan erilaista vaatimusta: 1) liitteen taulukon runkoluku alle 12 metrin pituiselle puustolle ja 2) 12 §:n luontaisen uudistamisen vaatimukset taimikolle.

Tapio esittää, että 4 §:ssä olevia vaatimuksia selkeytetään niin, että ylispuuhakkuun jälkeen noudatetaan 12 §:ssä taimikolle asetettuja vaatimuksia.

Luonnoksen 4 §:n 1 momentin toiseen lauseeseen on lisätty määrittely ensisijaisesti jätettävien puiden pituudesta: "Nämä puut ovat pituudeltaan vähintään 80 prosenttia metsikön valtapituudesta." Vanhan määrittelyn tarkentaminen numeroarvolla on tarpeetonta, koska asiassa ei ole käytännön ongelmia. Harvennuseriaatteet ymmärretään käytännössä hyvin.

Tapio esittää, että asetuksen 4 §:n 1 momentin toinen lause poistetaan tarpeettomana.

Luonnoksen 4 §:n 4 momentin 1. ja 2. lauseessa todetaan jäävän puuston mittaukseen liittyvistä periaatteista. Näillä on käytännön merkitystä

22.1.2010

erityisesti toimittaessa turvemaidella. Liian tiukat vaatimukset rajoittavat ojitettujen turvemaiden hakkuuta. Tyypillinen ojitusalueen hakkuu koskee laajahkoa kunnostusojitusalueetta ja puustojen vaihtelusta huolimatta alue on tarkoituksenmukaista käsitellä yhdellä kertaa. Tämän vuoksi väljempi suhtautuminen ojitettujen turvemaiden hakkuun jälkeiseen puuston määrään on tarpeen.

Käytettäessä 40 metrin sarkaväliä kunnostusojituksen vaatima ojalinjojen pinta-ala on 10-15 %:ia alueen pinta-alasta. Turvemaidella ei voida vaatia samoja kasvatustiheyksiä kuin kivennäismailla, koska ojalinjat eivät ole puiden kasvupinta-alana, ainakaan kokonaan, käytettävissä ja turvemaiden puusto on usein ryhmittäistä.

Prosenttiperusteisen vähennyksen sijasta ojien ja kunnostusojituksen vaatima pinta-ala voitaisiin jättää pois mittauksessa. Pinta-alan vähentäminen olisi selkeämpi peruste kuin % -vähennys. Edellä olevan vuoksi turvemaidella kasvatuskelpoisen puuston määrää mitattaessa tulee ottaa huomioon kunnostusojien vaatima 4 - 5 metrin levyinen pinta-ala.

Tapio esittää, että ojitetulla alueella kasvatuskelpoisen puuston määrää arvioitaessa korkeintaan 5 metrin levyisiä ojia ja ojalinjoja ei lueta mukaan metsikön pinta-alaan.

7 § Velvollisuus uuden puuston aikaansaamiseen

9 § Puuston järeys- ja ikävaatimuksista poikkeaminen

Kasvatettavan puuston vähimmäismääristä ja uudistamisvelvollisuudesta voidaan poiketa erityisistä syistä. Tällaisia erityisyyttä voivat olla metsälain 6 §:n mukaiset hakkuut. Asetusluonnoksen mukaan 6 §:n erityishakkuiden jälkeen olisi syntynyt uudistamisvelvollisuus jos uuden puuston aikaansaaminen on taloudellisesti tarkoituksenmukaisempaa kuin puuston kasvattaminen edelleen. Tässä muodossa asetuseruonnos on hyvin vaikeaselkoinen ja uudistamisvelvollisuuden edellyttäminen voi estää erityishakkuiden tarkoituksen toteuttamisen. Taloudellisen tarkoituksenmukaisuuden tulkintaan, joka esiintyy sekä asetuksen 7 että 9 §:ssä, ei ole tämän asetuksen tai voimassa olevan lain perusteluissa perusteita.

Tapio esittää, että asetuseruonnoksen 7 §:ssä oleva viittaus metsälain 6 §:ään poistetaan.

8 § Puuston järeys- ja ikävaatimukset

Tapion metsänhoitosuosituksissa ja MMM:n päätöksessä olevien puuston järeys- ja ikävaatimusten olennainen alentaminen v. 2006 ei aiheuttanut merkittävää muutosta uudistettavien metsiköiden järeyteen. Toisaalta keskeinen metsäpoliittinen tavoite on puun markkinoilletulon lisääminen – eikä rajoittaminen. Asetuseruonnoksessa ehdotetuilla puuston järeys- ja ikävaatimuksilla ei ole metsäpoliittista tarkoitusta eikä ohjaavaa vaikutusta.

Tapio esittää, että tässä vaiheessa järeys- ja ikävaatimuksia ei muuteta. Tapio esittää, että järeys- ja

22.1.2010

ikävaatimusten poistamista harkittaisiin metsälain kokonaisuudistuksessa.**10 § Luontaisen uudistamisen edellytykset**

Luontaisen uudistamisen edellytyksiä määriteltäessä on asetusluonnoksen 10 §:n 1 momentissa virheellisesti mainittu "tai että uudistettavalla alueella on riittävästi uudistushakkuussa kasvatuskelpoisina säilyviä taloudellisesti kasvatuskelpoisia taimia". Kun tilanne on kuvatus tyyppinen - uudistettavalla alalla runsaasti taimia - ei kyse ole luontaisen uudistamisen hakkuusta vaan ylispuuhakkuusta, joka luetaan kasvatushakkuusiin. Sama virhe toistuu 10 §:n 3 momentissa.

12 § Luontainen uudistaminen**13 § Metsänviljely**

Luonnoksen §:ssä 12 ja 13 molemmissa viitataan molemmissa uudistusalalla olevien taimien (metsänviljelyaineiston) riittävään määrään. Luonnoksen 15 §:n perusteella vaatimustasoa tiukennetaan siten, että täydentäviä täydentäviä taimia ei lasketa hyväksyttävään taimimäärään. Tapion mielestä luonnoksen perusteluissa ei ole esitetty perusteita vaatimuksen olennaiseksi tiukentamiseksi, eikä sitä tulisi näin ollen tehdä. Tiukennus olisi erityisen merkittävä Pohjois-Suomessa. Sen sijaan saman aluejaon käyttöön siirtyminen kuin muissakin asetuksen vaatimuksissa sekä vaatimusten yksinkertaistaminen seuraavassa esitettävällä tavalla on perusteltua.

Tapio esittää, että riittävä taimien (metsänviljelyaineiston) määrä olisi sekä 12 että 13 §:ssä 1000 kpl hehtaarilla. Pohjois-Suomen kivennäismailla tulisi hyväksyä kasvatuskelpoisiksi puulajiksi myös 20 % hieskoivua.

Liitteen taulukko 3

Savipitoisen maan määrittely (taulukon kohta 4) on maasto-oloissa mahdotonta. Savipitoisen maan raja-arvon, 30 painoprosentin, toteaminen edellyttäisi laboratoriotutkimusta. Lisäksi havupuiden uudistamisessa yhtä ongelmallisia maita ovat hiesupitoiset moreenit. Nykyisen MMM:n määräyksen vastaava termi "savipitoinen" ei sekään kata hiesumaalajeja ja tätä säädöstä tulkitaan vaihtelevasti. Asia liittyy siihen, missä kohteissa hieskoivua kasvatetaan ja voidaanko kohde uudistaa hieskoivulle. Asiaa tultaneen lähivuosina harkitsemaan uudelleen muun muassa energiapuun kasvatuksen yhtenä vaihtoehtona.

Tapio esittää, että vanhan MMM:n päätöksen 7 §:n 1. momentin kohdan 4 määritelmä "hieskoivu turveilla ja kangasmaiden soistuneissa osissa ja savipitoisilla mailla" pidetään ennallaan.

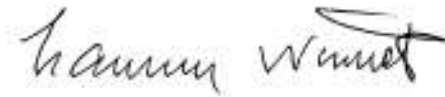
22.1.2010

2) Maa- ja metsätalousministeriön asetus metsänkäyttö- ja perustamisilmoituksesta

Metsälain 10 §:n erityisen tärkeiden elinympäristöjen ilmoittamisesta metsänkäyttöilmoituksella on ollut epäselvyyttä. Kyse on luonnoksen kohdassa 9) olevan sanan "koskee" tulkinnasta. Osa metsäorganisaatioista ja toimihenkilöistä tulkitsee, että kun leimikko rajautuu 10 §:n kohteeseen siitä ei tarvitse ilmoittaa metsänkäyttöilmoituksella metsäkeskukselle, osa taas ei. Ilmoittaminen molemmissa tapauksissa tukisi Tapiion käsityksen mukaan kohteiden ominaispiirteiden säilymistä.

Tapio esittää, että kohdan 9) ensimmäinen lause olisi: "9) jos metsän käsittely koskee metsälain 10 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuja elinympäristöjä tai käsittely rajautuu sellaisiin,"

TAPIO

Hannu Niemelä
tulosalueen päällikkö
johtajan sijaisena